

העם כד הוזהב

ילדה עניה ביקשה לשאוב מים מן הברך. אר. לפתע פרצה בבכי מר. הכד נפל למים. בעודה ממרמרת בבכי, ניגשה לבאר ילדה מבנות העשירים, שנשאה כד עשוי מזהב. לפתע נפל גם כד זה לתוך המים. מיד חדלה הילדה העניה מלבכות, פרצה בתרועת שמחה. "המשפחה העשירה תצטרך לשלוח משהו להוציא את כד הזהב", אמרה, "או יוציאו גם את הכד שלי".

השבוע דמתה ישראל לילדה העניה ב-אגדה תלמודית זו. זה כמה שנים מיררה בבכי ליד הבאר - תעלת סואץ. איש לא ניגש להציל את כדה - חופש השיט לסיפנותיה. עתה, אחרי ששקעו בתעלה גם זכויותיהן של המעצמות הגדולות, נמצאה ישראל שוב במשפחה גדולה ועשירה.

מדיניות אל הסואץ

מעולם לא היה כל כך ברור שישראל היא ספינה ללא קברניט, מדינה ללא הני

כאשר קרא במאל עבד אל-נאצר, הסגן אלוף הצעיר (38) בעל קומת-הענק, בקול נוגש, כמה מלים שנחקלו בתרועה מחרי-שה עליי 300 אלף המצרים שהתקבצו מולו בכיכר הגדולה של אלכסנדריה. מבנה הנאום העדי כי הוכן בחפזון, ללא ארגון יסודי של סעיפיו.

היה זה יום השנה הרביעי מאז גירשו הקצינים הצעירים את המלך פארוק השמן מארמונו באותה עיר. ארבע שנים הן תקופה בחייו של משטר מהפכני. הגיעה שעתו של כל מצרי לערוך את מאונו הזכות והחובה.

איש לא פיקפק ברצונו הטוב ובכנותו של עבד אל-נאצר כפטריוט מצרי. אולם ב-מצרים גדל דור שלם של משכילים צעירים - רופאים, עורכי-דין, סוחרים, פקידים - ששוב לא הסתפקו בפטריוטיזם. הם ראו כי מיטב המשורות של מנגנון הממשלה תפוסות בידי קצינים צעירים, חסרי נסיון כלכלי או מדיני, שלא הצטיינו ביעילות. חם. חוסר-סבלנותם גבר מיום ליום.

הרפורמה החקלאית - חלוקת אחוזה-הענק החונקות את הארץ - כמעט ולא התקדמה כלל. מיבצע "מחוז השחרור", מעין "כיבוש השממה" בנוסח מצרי, הצטרף לוח יותר בתעמולה מאשר במעשים. כל-כדת המדינה לא השתפרה במידה ניכרת. ההכנסה הממוצעת של המצרי - 250 ל"ל לשנה - לא עלתה בהרבה. בחזית הפנימית לא הצטיינו הקצינים.

ברזל ולחם. הצלחתו המכרעת של עבד אל-נאצר היתה בניה העולמית. מצרים הפכה מבדיחה בינלאומית למעצמה פוליטית. גדולי העולם הזמינו את הקצין הצעיר וניסחו את גאולתו. עליידי מישחק מפוכח ביק שני הגושים עלה עבד אל-נאצר לפיסגה, בה נחל את נצחונו המזהיר ביותר - וסיקת הנשק הסובייטי.

החשבון היה לעיני כל מצרי: הכוח הפוליטי יביא את הכוח הכלכלי. עבד אל-נאצר האמין בסיסמתו החותכת של בלאנקי: "מי שיש לו ברזל, יש לו לחם" הוא היה בטוח כי פיתוח מרוץ התחרות בין האמריקאים והסובייטים במרחב יכריח את שני הגדולים להגשים את התכנית הכלכלית שנועדה לרפא את כל צרותיה של מצרים: הסכר הגבוה באסואן.

תכנית הסכר הפכה אבן-כוחן למשטר. כל עתידו הפוליטי של עבד אל-נאצר, כל אימונו של הדור המשכיל החדש במשטר, היה כרוך ומותנה בהגשמת התוכנית.

בין הכסאות. אולם עבד אל-נאצר, על אף קור-רוחו, הגדיש את הסאת. הוא דרך על יבלות רבות מדי. בנסותו לשבת על כל הכסאות בבת אחת, נפל לפתע בין כל הכסאות.

בחזונו מועידת בריוני עם יוסים טיטו, תוצאות, ירדה המהלמה. האמריקאים, שהתנגדו לארלאל נהרו, שהיתה מאכזבת ועקרת-הגזו על פולרט בין המצרי והסובייטים, הודיעו כי לא יתנו כסף לבנין הסכר. מצידם היה זה מישחק-סוקר נועז, בניו על החישוב כי הסובייטים פשוט לא יהיו מסוגלים, מבחינה כלכלית, לבנות את הסכר העצום לבדם. החשבון היה צודק. גם הסובייטים הודיעו למחרת שלא ימננו את הסכר.

עתה נשמטה הקרקע מתחת לרגליו הארוכות של הסגן-אלוף. כדי להציל את כבודו בעיני ההמונים היה עליו לעשות בחפזון משהו דרמטי, נמרץ, מלהיב ומשכר. להסיח את הדעת מן היאור, עורק-החיים של הארץ, הפנה אותה אל בבת-עניה: התעלה. הודיע הרוזן, בנאום שכלל התקפות אישיות חסרות דוגמה בהיסטוריה הדפלומטית: מצרים הלאימה את תעלת-סואץ.

על חשבון הברזן. בנפש המצרית חופסת התעלה את אותו המקום שנועד בנשמה הציונית לעליה החופשית.

כאשר נחפרה עליידי הצרפתי פרידריאנו דה-לספס, לפני תשעים שנה, נועדה התעלה לשרת את האימפריאליזם הצרפתי של נפוליאון השלישי, ולמלא את כיסו הנקובים של הכריזי איסמעיל המושחת. 130 אלף מצרים מתו בעבודת פרך.

פתיחת התעלה הפכה את שיעבודיה של מצרים בלתי-נמנע. אחרי כמה מהומות ב-

לואי אוגוסט בלאנקי (1881-1805), שהפכו סוציאליסטי צרפתי שנידון למחת, נחזו ולקח חלק מכרעים בכמה הפיכות צרפתיות. היה מייסד מחתרת של "אגודת עונות השנה".

ישראל לא תנצל את תסכוכת הסואץ לנקיטת צעדים דרסטיים נגד מצריים. למרות שפעולה אנטי-מצרית קיצונית מצד ישראל היתה יכולה לזכות באהדה רבה בכמה מבריות המערב בימים אלה, תנסה ישראל לחוכיח למצרים ולברית-המועצות כי איננה מוכנה לשמש מכשיר אימפריאליסטי להכשלת צעדיה של מצרים.

לעומת זאת, אל תצפה לגישה רומה לירדן. כל תקרית נוספת בחזית זו עלולה להתפתח לממדים נרחבים ביותר ולהגיע למצב כזה שכוחות או"ם לא יצליחו להשתלט עליו.

ישראל תחדש את דרישתה לנשק מערבי. בצמרת הממשלה רווחת עתה הדעה כי דרישה ישראלית מחודשת לנשק כבד ולמטוסי טילון עשויה לרכב על הגל האנטי-מצרי, לזכות גם בתמיכה עיקבית מצד העתונים רבי-ההשפעה בארצות אלה.

הצעד האפשרי הבא של מצרים, במקרה של החמרת הסנקציות המערביות נגדה: מסירת שדות-תעופה באזור הסואץ ואולי גם בסיסים בכמה מהאיים האיסטרטיגיים במוצאה הדרומי של התעלה ליד הסובייטים.

לעומת זאת, אין זה מן הנמנע כי טגן ראש ממשלת ברית-המועצות, אנאסטאס מיקואן יבקר בישראל מאוחר יותר.

אורחים נוספים העלולים לבוא למרחב בחודשים הקרובים: שר החוץ דמיטרי שפילוב ונשיא יוגוסלביה המרשאל טיטו. במקרה זה, עשויה ישראל לחיכלל בתוכנית הסיור.

בריטניה תברר את האפי שרות להשתמש בישראל כתחילת לתעלת סואץ. בין השאר יבקר בארץ עוזר שר-החוץ הבריטי, שייפגש עם ראש הממשלה ועם שרת החוץ, לשיחות בדבר העברת סחורות בריטיות בדרך היבשה מחיפה לאילת.

לתוכנית אחרת, חפירת תעלה חדשה מאשקלון לאילת, במקום תעלת סואץ, אין סיכויים מעשיים להתממש, בגלל הקשיים הטכניים העצומים והעובדות ה-פוליטיות הקשות בה. ביצוע תוכנית זו, אם יוחלט עליו, עשוי לקחת עשר שנים.

עוד מפלגה תופיע על הים כמה הישראלית. אליעזר ליבנה, ח"כ מפא"י לשעבר, שהתרוקן ממפלגתו, עומד לייסד מפלגה חדשה, שסיסמתה תהיה מלחמה במפלגות הקיימות וב-משטרן. בין העוזרים לליבנה בענין זה נמצאים גם אישים דתיים, ביניהם ד"ר יעשהו לייבוביץ, מרדכי ברזילר, מי נהגי פועלי אגודת ישראל ופנחס פלאי. מתוך מפא"י מקווה ליבנה לקרב למפגנתו את ח"כ שלמה הלל ואת ראשי המשמרת הצעירה אברהם עופר ואשר ידלן.

הדתיים עלולים לפרק את חקואליציה בעיריית ירושלים. הרקע: הסכמת העירייה להעמיד מנרש עירוני לרשותו של הפרופיסור נלסון גליק, להקמת בית-כנסת רפורמי שנאסר בצורה חריפה על פי פסק דינם של הרבנים הראשיים יצחק הרצוג ויצחק נסים, שאסר בפסקנות את הקמת המוסד.

חיכוכים בין הדתיים לבין פא"י יתגלו גם בעיריית חיפה. כאשר ידרשו הדתיים לחוקק חוק ערעירוני האוסר את גידול ומכירת החזיר יתנגד לכך אבא חושי, בשים לב לרוב החילוני הגדול של תושבי העיר.

צפויים עקזועים בצמרת ההסתדרות. קבלת תוכניתם הכלכלית של השרים לוי אשכול ופנחס ספיר עליידי מפא"י עלולה להביא להתפטרותו של אהרון בקר, ח"כ מפא"י, מראשות המחלקה לאיגוד המקצועי ומחברות בוועדה המרכזת של ההסתדרות. מלבדו עלולים להתפטר גם נציגי-מפא"י אחרים. **המאורע הכלכלי החשוב בתקופה הקרובה יהיה פירסום הדו"ח של נגיד בנק ישראל, דויד הורוביץ.** הדו"ח, שידון במאון הכספי של המדינה יגרום לבהלה כללית במערכת הכלכלה.

נפיון רציני ייעשה בקרוב לביים משפט פילי נגד אחד הלוחמים העיקריים נגד חשחיתות במדינה. מביימי המשפט מקווים כי בצורה זו יצליחו להסיח את הדעת מפרשות השחחיות המעסיקות בזמן האחרון את הציבור במידה גוברת והולכת.

בקרוב תוכל להשקיע את חסכונותיך בערימה חדשה של אגרות-חוב. התעשייה הפרטית עומדת להוציא בקרוב לשוק אגרות בסך 15 מיליון ל"י, אחרי שהשוק קלט בשנה האחרונה אגרות בסך 60 מיליון ל"י מסעט הממשלה. הרשויות המקומיות, הסוכנות וההסתדרות. הרוב הגדול של האגרות נקלט עליידי משקיעים פרטיים, מעדיפים אותן בגלל הרבית הגבוהה (6% וטעלה), הצטדנתן למדד יוקר-החיים או למחיר הדולאר וכן בגלל הפטור החלקי ממש ההכנסה. בצורה זו נושאות האגרות למעשה, רבית של כ-24%.

סואץ: התעלה והכספים
מלחמת מנע או התקפת שלום?

הגה, כמו השבוע. מסביבה התחוללה רעידת אדמה מדינית. סדר-עולם התהפכו. גדולי התבל נחפזו למשרדיהם, מברקים הקיפו את כדור-הארץ, מדינאים אצו מיבשת ליבשת. מוקד הסערה כולה היה במרחק של 210 קילומטרים מניצנה, לא הרבה יותר מן המרחק המפריד בין ניצנה וחיספה.

אולם דממה עמוקה אפפה את ישראל. כל זה לא נגע לה כלל. על הרברמל המוריק והקריר, באחד מן בתי-המלון הנוחים, נפש דויד בן-גוריון הקשיש (69) מתלאות המאבק עם משה שרת. כשבאה אליו הבשורה שחישמלה את העולם, סירב להפסיק את חופשתו לחזור ירושלימה. הסתפק בהקשבה לקול ישראל. בהעדרו התכנסה הממשלה לשיבתה היגילה בהנהלת לוי אשכול, השקוע בעניני תוספת-היוקר. הממשלה שמעה סקירה פני-ליטית, לא הסיקה שום מסקנה שהיא הי דיון הרציני נדחה.

יתכן כי השבוע חלפה ללא שוב הזדמנות היסטורית חריפעמית. אם כן, הרי היה זה ללא כל כוונה. פשוט איש ממנהיגי ישראל לא הרגיש בה.

יעירות שד קצינים. הסערה החלה